СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 112. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 16-го травня 1939. No. 112. Jersey City, N. J., Tuesday, May 16, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ЗАСТАНОВЛЯЄТЬСЯ НАД СВІТОВОЮ ЕКОНОМІЧНОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ

ВАШИНҐТОН. — Внаслідок промови Мусолінія президент Рузвелт наміряє незадовго видати ще один заклик до світових потуг в ціли скликання світової економічної конференції, на якій можна було б вирівняти важніші економічні непорозуміння й припинити скриту „економічну війну". Представник уряду у Вашинґтоні заявив, що ця справа вже порішена і тепер іде тільки про те, щоб знайти найвідповіднійший час до такого скликання.

РОЗРУХИ НА ТЛІ ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ.

ГАРЛЯН (Кентокі). — Губернатор стейту Кентокі, Чендлер, спровадив до вуглекопного міста Гарляну військо, в ціли охорони копалень, які рішили поборювати страйк вуглекопів і працювати при помочі тих робітників, які навинуться. Гарлянські копальні відмовились у недавніх переговорах з вуглекопною юнією давати працю виключно юнії К.П.О. Проти цього з черги, спротивились вуглекопи і вийшли на страйк. Тепер вуглекопи відбувають свої мітинги, на яких постановляють боротись із копальнями аж до успішного кінця.

ОПІЗНЕННЯ КОРОЛІВСЬКОГО КОРОБЛЯ.

КВЕБЕК (Канада). — Корабель „Імператорка Австралії", на якій їде до Канади британська королівська пара, спізнився аж три дні. Бо по дорозі натрапив на густі мряки, а до того море устелене ледовими кригами. Супроти цього цілу програму приняття королівської пари, а також її туру по Канаді треба було переміняти.

ГАРНИЙ ДЕНЬ ПРИТЯГНУВ БАГАТО ГЛЯДАЧІВ НА СВІТОВУ ВИСТАВУ.

НЮ ЙОРК. — Гарний погідний день притягнув поверх 300,000 глядачів минулої неділі на Світову Виставу. В часі того дня офіційно відкрито литовський павільон. Люди побили цього дня своїм числом всі дотеперішні рекорди. Та були це головно люди місцеві: з Ню Йорку й околиці.

ВЕРТАЮТЬСЯ ДО „МОРАЛЬНОГО ОЗБРОЄННЯ"

НЮ ЙОРК. — В Медисон Сквер Ґардені влаштовано під зарядом „Громадянського Комітету Морального Озброєння" минулої неділі масове віче, на якім крім місцевих американських бесідників говорили на радіо бесідники з Лондону. Бесідники підкреслили потребу морального озброєння людей, щоб удержати теперішній суспільний лад і цивілізацію. Вони поручили поворот до релігії, до сильних моральних основ, до добровільної суспільної дисципліни, яка може нам урятувати демократичний устрій.

ПРОТЕСТ ПРОТИ НЕСПРАВЕДЛИВОГО ЗАКОНОДАВСТВА.

ВАШИНҐТОН. — На засіданні „Нешенел Емердженсі Конференс" сенатор Морей з Монтани виголосив промову, в якій гостро таврував ті законопроекти, які нині приготовляються у конґресі, а які в першу чергу звернені проти чужинців, не-громадян, що живуть в Америці. Морей говорив, що ці законопроекти, якби їх переголосували, у великій мірі обмежилиб свободу всіх громадян. „Це найбільша загроза наших свобід від 140 літ", говорив він. Суддя Патрик О'Брайен сказав, що проблема чужинців в Америці не представляється нині так гостро. Бо число 4 міліонів усіх чужинців зменшується що року на 250 тисяч, які або відїздять назад до старого краю, або натуралізуються. Згадана конференція ухвалила запротестувати перед конґресом проти цих законопроектів і замісць обмежати свободу чужинцям, радила помогти їм натуралізуватись.

ГЛИБШЕ ЗРОЗУМІННЯ СВОБОДИ.

НЮ ЙОРК. — В Ню Йорку зорганізувався новий комітет, що поставив собі за ціль боротьбу з усякими диктаторами в імені інтелектуальних свобід. Головою його став професор Джан Дюі, а вписалось до нього кількасот чолових інтелектуальних робітників. У Ню Йорку вже існував інший комітет, теж із завданням боротись проти диктатур, але той комітет чомусь то все виступав лише проти Німеччини й Італії, а ніколи ні словечком не натаврував Совєтів. Це викликувало негодування і довело до створення нового комітету.

ЛІК НА АЛЕРҐІЧНІ ХВОРОБИ.

СЕЙНТ ЛУІС. — Лікарі ствердили, що потасові солі значно помагають на алерґічні хвороби, до яких входять: „гей фівер", міґрена, „сінусайтіс" і інші.

ПОШАНА ДЛЯ ГЕРОЇВ МОРСЬКИХ БИТВ

„Ветерани чужих воєн" влаштували врочисте звеличання героїв американських морських битв, підчас котрого в ріку Севери коло Анаполиса спущено котвицю з квітів на 6 стіп високу. На образку коло котвиці стоять члени ветеранської організації, що подарувала квіти, а сидить Клод Свонсон, секретар фльоти в кабінеті президента Рузвелта, що проводив церемонією.

ПРОЯВА КОРОЛІВСЬКОЇ ВЛАДИ В КАНАДІ.

Щоб ухвалені канадійським парляментом і сенатом законопроекти могли стати законом, на те треба підпису британського короля, що є одночасно і королем Канади, тільки що його в Канаді заступає генерал-губернатор. І коли приїде цього місяця королівська пара до Канади, то король Юрій VI. особисто підпише ухвалені законопроекти канадійські, замісць губернатора, і так вони негайно стануть законами. Останній раз, що канадійські законопроекти були в прямий спосіб підписані головою Бритійської Імперії, було 1854 року, коли то канадійські законопроекти в прямий спосіб одобрила королева Вікторія у Вестминстері.

„За УЧАСТЬ У ПРОТИДЕРЖАВНИХ ДЕМОНСТРАЦІЯХ".

„Ґазета Польска" повідомляє: „Перед окружним судом у Золочеві станули 24 українці, обвинувачені за участь в протидержавних демонстраціях у листопаді м. р. в Ожидові, повіт Золочів. Трьох обвинувачених засудили на 3 роки вязниці, 19-ох на 2 роки, 1-го на рік, а 1-го звільнили від вини і кари".

ПРИПИНЮЮТЬ НІМЕЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ В АЛЬЗАЦІЇ.

Уряд Франції заборонив 3 німецькі організації у провінціях Альзації та Льотаринґії, які Франція відібрала від Німеччини 1918 року. Поза законом поставлено і діяльність Германа Біклера, що є родом з Прусії, за його пропаґанду за те, щоб Франія надала Альзації і Льотаринґії автономію, бо там живе понад один міліон 700 тисяч німців.

СУШИВ СТРІЛЬНИЙ ПОРОХ НА КУХНІ...

13-літній Ю. Хоменко з Радимна знайшов більшу скількість набоїв зо світової війни, висипав з них порох до горщка та поставив його на розпалену кухню, щоб осушити. Дві літри пороху вибухли — Хоменко важко попечений, у безнадійнім стані. Ціла обстанова дому знищена.

РЕОРҐАНІЗАЦІЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКОВНОЇ ОРҐАЗАЦІЇ В ГАЛИЧИНІ.

На основі розпорядку митрополита Діонізія православні парохії Лемківщини, що входили досі безпосередньо у склад варшавської митрополичої консисторії, творитимуть відтепер окреме Галицьке Благочиння. Варшавської консисторії підлягатимуть і надалі безпосередньо тільки православні парохії у Львові та в Перемишлі. Галицьким благочинним призначено протоєрея Гр. Павлишина, що завідував досі православною духовною місією на Лемківщині.

ТАБОРИ ПОЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ НАД МАДЯРСЬКИМ КОРДОНОМ.

У цьому році задумують над польсько-мадярським кордоном уладити літні та зимові табори для польської молоді. Прохарчуванням і організацією таборів має зайнятися КОП. Таборувати можуть лиш вироблені гуртки зпоміж „гарцеживї", готові до „поважної суспільної праці".

ВАҐОН СТАВ НАЗВОЮ ДИТИНІ.

На пасажирськім потягу, що їхав з Содбори, Онтеріо, до Винніпеґу, рано 26 квітня вродилася пані В. Форест, з Содбори, дівчинка, і дали їй як додаткове імя назву ваґону — Гленвуд, у якім вона прийшла на світ. От тому маленька дівчинка називається Ґлорія Гленвуд Фосет.

КРАДУТЬ ДИНАМІТ В ОНТЕРІО.

В каменоломі 10 миль на захід від містечка Сейнт Кетеринс в Онтеріо хтось украв 85 стручків динаміту. Подібних випадків, з крадіжем динаміту вже було кілька в Онтеріо в квітні. Можна підозрівати, що динаміт призбирує якась таємна шайка.

З ПРАВОСЛАВЯ НА РИМО-КАТОЛИЦИЗМ.

„Час" повідомляє, що в Костопільщині при кінці Великого Посту перейшла з православя на римо-католицизм оселя Симонисько.

ЕЛЕКТРИЧНА ЗАЛІЗНИЦЯ БЕРЛІН — РИМ.

Електрифікаційні роботи при північно-південному залізничому шляху Берлін — Рим добігають уже кінця. 15. травня ц. р. слід сподіватися викінчення відтинка Норимберґія — Зальфельд.

Німецька дирекція залізниць повідомляє, що вже 1940 р. проїде перший електричний поїзд на шляху Норимберґія — Липськ.

УБИВСТВО НА ЕРОТИЧНОМУ ТЛІ.

Окружний суд у Лодзі розглядав при замкнених дверях справу 24-літньої Елізи Штрайхер, яку обвинувачували в убивстві Софії Рибіцької і в намаганім убивстві Олени Влодарчик. Убивство мало еротичний підклад. Штрайхерівна під впливом неприродних зазроздрощів убила кількома револьверовими вистрілами Софію Рибіцьку і важко ранила Влодарчикову.

СССР ШУКАЄ ПАЛИВА.

Совєтська преса присвячує в останньому часі цілі шпальти справі громадження й вишукування найбільш ріжноманітних артикулів палива.

Компетентні чинники орґанізують безперервно геольоґічні експедиції, що переводять докладні пошукування в усіх частинах СССР, стараючися знайти зложжя вугілля, торфу чи джерела нафтової ропи.

ВІДГОМІН УБИВСТВА КОРОЛЯ ОЛЕКСАНДРА.

У 1934. р. згинув трагічно у Марсилії король Олександер. Убивником був Кальцман, інакше Зук, невідомого точніше походження. По атентаті застрілив його поліційний аґент. Тіло поховали на цвинтарі в Марсилії.

Ось перед кількома днями трапилося на марсилійськім цвинтарі цікаве явище: сторожі запримітили, що гріб атентатника Зука розкопаний, а тлінних останків нема. По сьогоднішню днину не вдалося владі вияснити тієї таємничої історії. Догадуються, що це діло співтоваришів погиблого.

ВІЙНА НЕПОТРІБНА, КАЖЕ МУСОЛІНІ

ТУРИН (Італія). — Понад 50,000 умундурованих слухачів, що завалили простору Пяца Віторіо Венето в місті Турині, оплескували гарячо премієра Мусолінія, що заповідав, що німецько-італійська вісь, що має понад 150,000,000 людей, є непереможна. Казав, що демократії пхають народи до війни, бо зачали „білу війну", себто війну економічну, звернену проти осі. Та, говорив Мусоліні з натиском, на його думку, в Европі нема такої серіозної проблеми, якої не можна би полагодити мирним шляхом і яка наказувалаб війну. Притому Мусоліні підкреслив, що Італія мусить дістати те все, що їй належиться. Без огляду на те, що це коштуватиме... Юрба це добре розуміла, бо почала кричати: „Ніца", „Савоя", „Туніс". А це звернене проти Франції, яка ніяк не думає ті посілості відступати Італії — без війни.

ВДОВОЛЕНІ З ПРОМОВИ.

ПАРИЖ. — Франція вважає промову Мусолінія поміркованою. А з Анґлії натискають, щоб вона це використала і почала з Італією „торгуватись". Бо таки треба їй щось дати, щоб її заспокоїти.

ЩО ПРОПУСТИЛИ?

БЕРЛІН. — Згадуючи за промову Мусолінія, німецькі ґазети подали з притиском те, що Мусоліні говорив про німецько-італійський тісний воєнний союз. Зате цілком поминули те місце, де Мусоліні говорив, що можна обійтись без війни.

„ГЛЯДІТЬ ТВЕРЕЗО І СМІЛО НЕБЕЗПЕЦІ В ОЧІ".

ВАРШАВА. — Ось так говорив ґенерал Сосновський, навязуючи до слів Пілсудського: „Не віддамо навіть пяди польської землі, не дозволимо на зменшення наших границь". Саме тепер прийшла та хвиля, коли приходиться Польщі виявити свою волю, що не віддамо!" Поляки казав ґен. Сосновський, не дурять себе і розуміють, що це прийшов дуже небезпечний момент. Але тому, що поляки правдиво відважні, то й відважно споглядають і на небезпеку.

ДАНЦІҐ ПЕВНИЙ СВОГО.

ДАНЦІҐ. — Польща голосить, що „не дасть Данціґу", а Данціґ певний, що він уже дуже скоро стане частиною Німеччини.

ПОМОРЯ ЗАВАЛЕНЕ ПОЛЬСЬКИМ ВІЙСЬКОМ.

ВАРШАВА. — Польська преса пише отверто, що вже є 1,300,000 польських жовнірів, готових кожної хвилини до війни. Ціле Поморя є обсаджене військом, яке тільки жде приказу, щоб заняти місто Данціґ, а далі ще й Східні Пруси.

ЩО В ДАНЦІҐУ?

ДАНЦІҐ. — Поліція заказала полякам збиратись на публичних місцях, бо це загрожує публичному спокоєві.

ТАК ЯК У ГАЛИЧИНІ ПОЛЯКИ З УКРАЇНЦЯМИ.

ВАРШАВА. — Польські ґазети розписуються широко про те, що німці в Данціґу нападають на польські товариства і книгарні, побивають поляків, нищать образи Пілсудського та не дозволяють святкувати польські державні свята. Крім цього в Німеччині німецька влада виселює поляків з пограничної смуги.

НЕ ЗГАДУЮТЬ ЗА ЛЬОЯЛЬНІСТЬ.

ВАРШАВА. — Підкреслюють, що німецькі ґазети широко пишуть про те, що йде до розламу між Будапештом і Варшавою та що готова скінчитись „історична мадярсько-польська приязнь". Та найбільше дивує Варшаву те, що німецька преса збуває цілковитою мовчанкою те, що українські посли в соймі поставились до Польщі льояльно.

ЗАПОВІВ „ІНСПЕКЦІЮ".

БЕРЛІН. — Канцлер оглядає тепер німецькі укріплення над Реном на французько-німецькій границі. Він сказав, що ті укріплення є „не до здобуття". Тепер заповідають, що він вибирається оглядати німецько-польську границю.

ТЕРТЯ МІЖ СЛОВАЧЧИНОЮ І ПОЛЬЩЕЮ.

БРАТИСЛАВА. — Словаччина перестала доставляти Польщі залізну руду, бо Польща не платить. Хоч твердять, що властива причина та, що Словаччина не може забути Польщі того, що вона старалася визискати політично й стратеґічно тідавні критичні моменти, які Словаччина пережила.

ЗАМІСЦЬ ЧОБІТ — ШАМПАН.

МОСКВА. — Стахановці заробляють „добре", мають надвишку грошей, але не знають, що з ними робити, бо не можна купити чобіт, сорочки чи одежі. Того всього бракує. Справу вирішив сам Сталін: пити вино, і то найкраще — шампан. А пляшка коштує 12 рублів!

SVOBODA ("LIBERTY")
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число в пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади нале ıть посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ЩЕ БІЛЬШИХ УСПІХІВ!

Теперішній час захитав у декого віру в наш хист, у вміння вибиватись і серед найтяжчих обставин. Клич „власними силами" зачав видаватись ніби тільки гарною фразою, якою прикривалось у дійсному житті — рахування на чужі сили. Такі сумніви зачали вже вдиратись у неодну душу. Тимбільше, що про таке дбають постійно наші вороги і ті з нас, що їм помагають — з доброї чи злої волі, свідомо чи несвідомо. Та не забуваймо, що навіть у тих випадках іде тільки про наскрізь політичну сторону нашого життя, про наші змагання до державної самостійности. Зате, коли ми схочемо застановитись над тим, як наш нарід навіть у неволі поборює всякі трудноці, то навіть найбільші песимісти мусять признати велику правду за кличем „власними силами". Він живе. Дійсно живе. Бо інакше не булоб на західньо-українських землях отих багатьох наших економічних інституцій, які одинокі дають заняття тисячам наших людей з фаховою освітою, для яких одиноким варстатом праці є — варстат, збудований і удержуваний нами самими. Колиж зважимо, що польська влада всю ту працю переслідує, що навіть наші кооперативи постійно замикає як „протидержавні інституції", то видно, що наш нарід виказує справді велике завзяття, коли і в таких обставинах економічно піднімається.

А тепер погляньмо на наше життя в Америці. Тут нема всіх тих перешкод, що звязують нашому народові руки в орґанізуванні свого економічного життя. Тут є повна свобода. А проте є ціла низка інших перешкод. І то можливо тяжчих від тих, що їх накладає польська неволя. Ми тут розпорошені. Тісно звязані з американським життям. І то з високо розвиненим господарським життям, що розпоряджає величезними матеріяльними засобами і відоме зо свого розмаху, що є — без конкуренції. А проте, не зважаючи на те все, осягаємо успіхи, коли в довірю до себе самих беремося власними силами розбудовувати і наше власне економічне життя. А що так є, вистарчить поглянути на наш Український Народний Союз. Як він скоро й сильно поступає тепер вперед! Як точно виповнює те, що заповідає, коли оголошує, що виплачує цього року дивиденду своїм 19,594 повнолітнім членам і 6,186 дітям. Це великий успіх, що наша рідна установа, створена нами самими, нами ведена і нами контрольована, виплачує членам цього року як дивиденду вже таку гарну суму як $51,194.77. Ця сума — це вже не фрази, не пусті обіцянки. Це факти, які повинні промовити до кожного члена і кожної члениці нашої орґанізації й заставити їх подбати, щоб не було по наших громадах таких, що зачисляють себе до української крови, а не є в У. Н. Союзі. Бо про таких, що не є з нами, тяжко сказати, щоб вони дійсно дбали — про власні сили нашої нації.

РОПІЮЧА РАНА

(Українці, це реальна сила. — Словянський акорд. — Є політичний український рух, а нема українського народу. — Є всього 900,000 українців у Галичині. — Це ніяка рівна сила. — В. Мудрий про найважніші завдання української політики. — Нормалізація як засіб громлення всього українського орґанізаційного життя. — Годі показувати сонце сліпим, або грати симфонію глухим).

Загроза для Польщі з одного боку, а з другого боку потреба й собі залякувати інших викликали у поляків політичну конечність: якнайтісніше обеднання всіх політичних польських уґрупувань, щоб і самим почути більшу силу й відвагу, та щоб робити відповідне враження назовні. І дійсно обедналися; всі мають на думці одне: нічого нікому не дати, боронити теперішні границі держави. Але в часі такого єднання не могли думаючі поляки не доглянути, що польський нарід не є единим мешканцем Польщі. „Як господар має співльокаторів і субльокаторів так має і держава'' — каже польський „демократичний щоденник „Век Нови"; а „в моментах історичної ваги це не є справою, про яку хтонебудь відповідальний міг би сказати: це байдужє. Навпаки — це справа великої ваги, як будуть почувати, думати й діяти ті, яких у сумі є 1/3''. Зрештою не тільки львівський линвоскочок, яким є „Век Нови", додумується до того, що треба „щось" робити з українцями, але думають про це поважніші люди поза українською областю. Поважний виленський щоденник „Слово" (якого то головного редактора, Цат-Мацкевича, вивезли були перед Великоднем до концентраційного табору в Картуській Березі за кілька політичних завваг) каже, що закордонне положення, в якому держава знаходиться, наказує у відношенні до меншин поробити слушні висновки, особливо у двох найважніших справах — жидівській та українській. На думку політиків зо „Слова'' пора до цього якраз добра, бо „українці прожили в добі автономії „Підкарпатської Руси" період політичного романтизму. У висліді зазнали тільки самих і то дуже болячих розчарувань та потерпіли поважні моральні й фізичні втрати''.

Інший знову польський політик каже: „Упадок Підкарпатської Руси приніс розвязку двох шкідливих оман серед українців: по перше омани чеської, по друге — німецької". Гаслом (чисто словесним очевидно) багатьох поляків тепер є: після національної консолідації треба перейти до державної. „Мусимо раз урешті зрозуміти, що українці це реальна сила, чи це кому подобаєдься, чи ні, і що краще кожному мати реальну силу за собою, ніж проти себе'', — накликає один з т. зв. „прометеївців" (п. Бохенський), що то вважають ціллю Польщі йти спільно з Україною проти російського націоналізму.

Польські консервативти кажуть у своєму орґані („Час"), що „доки на польсько-українському відтинку не почнеться говорити політичною мовою, так довго про якесь порозуміння не може бути навіть мови".

В тій орхестрі — не дуже то симфонічній — відзивається деколи невживаний тепер у політичній музиці **„словянський"** акорд. Щира співпраця Польщі й будучої України, що повстала би десь поза границями Польщі, „причинилась би до витворення 80-міліонової словянської сили'', що не так, як бльок Франція — Анґлія, чи „вісь" Берлін — Рим, але булаб дійсно „найповажнішим чинником европейської рівноваги". Дехто аж так запалився до розмов з українцями, що погрожує поломити їм кости, якщо не схотять балакати. Українцям видається, пише один польський щоденник, що то мудро стояти невтральним у польсько-німецькому зчіпленні. „А чейже ми вже нераз бачили, як така невтральність в обличчі велитенських конфліктів кінчиться здавленням тих, які думали, що найдотепніше зашитися в куті ждальні"...

Але коли нас так „запрошують'' на сердечну розмову, то другі, „важніші", інакше на ту справу глядять.

Вшехполяки кажуть без обиняків: „Ще не час на балачки про цілість т. зв. української проблеми в Польщі, про проблеми народу, якого існування навіть сьогодні ще піддають у сумнів, а признають тільки існування „сильного політичного руху, що прибирає собі назву того народу,. А зрештою — з ким тут є говорити? Коли 16 квітня ц. р. на пресовій конференції в Перемишлі, уладженій „Звйонзком (Союзом) шляхти заґродової'', казав один з аранжерів, підполковник, ксьондз Мйодонський, що у Східній Галичині є тепер 3,600,000 душ, що говорять і відчувають по польськи, 1 міліон жидів і 1 міліон 600 тисяч українців. Та й цих півтора міліона зовсім не страшні, бо в тому числі українців є 700 тисяч осіб, що впродовж років затратили свою польщину. Отже, у Східній Галичині малоб бути всього яких 900 тисяч українців. Безперечно, що як так порахувати, то на трицять кілька міліонів мешканців у Польщі, нема так дуже потреби журитися якимись там українцями. Автім — хто тих українців створив? (Певно вже думаєте, що Бісмарк, Стадіон...). Створили їх польські маґнати, що казали хлопам говорити по українськи і йти до церков молитися, щоби тим чином відріжнити себе від юрби"... До цього добалакався один правовірний, запевняючи, що є на це наукові джерела! Нема то, як уміти рахувати! Очевидно, що українці в північно-західніх земель навіть не рахуються. А ці наукові джерела! Як це все стоїть у пригоді й на послугах! Направду — наслухатися того, то не знати, чи плакати з розпуки над людською ґлупотою, чи сміятися...

І от, коли вже балакати, то не по засаді „щось за щось", бо „щож то був би за громадянин, чи збір громадян, що, маючи повну свідомість важкого положення держави, стараються вимусити якісь уступства. Чи то моральне?" „Сьогоднішнє становище українців воняє... спробою вимушення, чи спробою відігратися на чийомусь примусовому положенні''. „Українці стараються кожну важку для держави ситуацію виграти для себе". А коли „Діло'' вичислило, які то справи треба би полагодити, то орґан кермуючої польської ґрупи поучив, що „реєстру вимог „Діла" також не можемо вважати жестом громадянської чесноти". І розлючений на українську зухвалість, крикнув з бутою шляхтича: „Хочемо, і так мусить бути, щоб українці памятали, що, розмовляючи з Польщею, з польською державою, вони не є якоюсь рівною стороною; що, не зважаючи на все, вони є польськими громадянами". (А май меш у церкві свистати?).

А зрештою, чого ті українці хотять? Адже „чи це діло випадку, що якраз українці в Польщі осягнули найбільшу національну свідомісць і громадянську зрілість", питає запишений орґан ОЗН-у. Цей орґан пригадує, що якраз у Польщі користуються українці найповнішими громадянськими правами та мають найкращі умовини розвитку. Впродовж останніх двацяти літ, точніше від часів, від коли українці під Польщею, вони розвинулися під кожним оглядом господарським, культурним, політичним... Такі пригадки висловлюються навіть без заікнення. Ще трохи, а скажуть „ми вам у тому помогли". А чейже, що українці саме в Галичині станули на повному щаблі розвитку, то не тільки тому, що вони 60 років жили в конституційній збірній австрійській державі, але особливо тому, що ця „вітка" (дехто в Америці висміває це слово!) виявила таки найбільше життевої енерґії, щоб національні сили зберегти й розвинути; тому, бо в повоєнних часах, коли українці вилучені від праці в державних станицях, розвиток таких українських цінностей як культура, господарство — стали для українців одиноким їх „життевим простором''. Ба, цей розвиток був би непомірно ширший, якби при всіх приплескуваннях про повноту прав для українців все, що в Польщі має свободу діяння, не намагаються український, так недавно приспаний, а тепер визволений розгін — припинити, як не здавити.

Щоби ці неуправильнені відносини (це признає навіть п р а в л я ч а польська ґрупа ОЗН) ще раз у цілості зясувати, відповідальна за політику українська політична партія УНДО скликала на 22. квітня ц. р. до Львова свій Центральний Комітет, до якого належить 66 членів. Під головуванням посла й віцемаршала, Василя Мудрого, ця нарада відбулася не тільки тому, щоб відібрати можливість замітів у будучності, що в переломовому часі ніхто з відповідальних українців не представив українських вимог польській державі. Відбулася вона й тому, бо, як сказав Василь Мудрий — найважнішим завданням української національної політики в Польщі, „не спускаючи з ока української всенаціональної рації та в імя тієї рації: стояти на сторожі української національної субстанції, себто українського національного стану посідання, української національної культури й українського національного конструктивізму".

Голова УНДО та Української Парляментарної Репрезентації (В. Мудрий) вказав, що по програній визвольній боротьбі, нація не може вести боротьби на всі фронти, себто з чотирма державними орґанізаціями, до яких вона ввійшла. Кожний незалежний нарід мусить рахуватися з дійсним станом і дійсними політичними умовинами та в оперті на власні моральні сили й цінності старатися в кожному часі і при всяких обставинах витягнути якнайбільше користи для себе. Бувають і такі обставини, коли вже найвищим осягом є самозбереження національного орґанізму як у людській масі, так і її матеріяльному дорібку. Українська політика була завжди самостійна і не підлягала ніяким посторонним впливам. Без ніяких впливів старалася відповідальна українська політика в Польщі погодити українську національну рацію з польською державною рацією. Це спричинило в 1935 році т. зв. „нормалізацію''. Українська політика стоїть і сьогодні на давніх основах, хоч змінилася тактика під впливом зайшлих подій і фактів. Які це факти? — Українські громадяни в Польщі стоять якби поза обовязуючим правом; фізичні побої і масові репресії відомі як „пацифікація"; спроби громити українські орґанізації та українське національне добро; масове припинювання українських культурно-освітніх та господарських орґанізацій; вивласнення площі Сокола-Батька у Львові; неможливість українським малоземельним селянам набувати землю при парцеляції, а навіть труднощі в орудуванні власною селянською землею; творення всяких орґанізацій, що мають на меті послабити український національний рух і т. і. Іменем УНДО заявив промовець, що український нарід буде свої обовязки супроти польської держави дальше виконувати, як виконував. Але одночасно поставив вимогу, щоби польська держава заґарантувала і практично перевела в життя повну правовість і заспокоїла збірні національні потреби української нації в Польщі. До своїх звернувся бесідник, щоби боролися безоглядно проти всякої провокації; а до боевих орґанізацій, щоб у національному інтересі не наражували українського населення на непотрібні витрати.

Цю промову приняли всі зібрані одноголосно як програму на найближчий час.

Далеко лекше й вигідніше становище інших українських партій, що не мають участи в офіційному представництві народу, за яке мусимо вважати Українську Парляментарну Репрезентацію. Для них вистає постояти з боку, приглядатися та від часу до часу докинути якесь слово, звернене до одної чи другої сторони. Тому то інші українські політичні уґрупування таких нарад не відбували, ані прилюдно становища офіційно не займали.

Одначе, не зважаючи на прилюдні заяви з одної і другої сторони — непорозуміння всетаки триває дальше. Польська сторожа вважає, що українські вимоги безосновні, бо повноту прав українці вже мають; що якесь виділення території неможливе, як загалом усе, що розлюзнювало спільноту держави. Так говорять „пани". А „підпанки" дальше собі своє. Розкидають масово відозви „До братів русинів", нагадуючи, що „Будувалисьмо разом славу вспільної батьківської землі і вспільної держави, поборюючи німецьку буту під Ґрунвальдом 1410 р., де було 6 тисяч русинів, та рятуючи Европу перед турецькою перемогою в вічнославній побіді віденській Йоана Собеского 1683 р.".

Що то показувати сонце сліпим, або грати симфонію глухим. Одначе для нас усетаки треба великого гарту духа, щоб передержати загрозливу теперішність і зберегти „національну субстанцію". А українське питання в Польщі ятриться дальше ропіючою раною!

Львів, 1. травня 1939.

X.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина друга.

(78)

Вони дійшли до Оки і **там** два дні занялися рубанням лісу; зрубані, неколені і не зовсім обчімхані з гиляк дерева, звязані разом, послужили тратвами; вони переправились на табун коней і відбили його; в той спосіб у них було тепер багато лишніх коней. Потім отаман Товчений зо своєю ватагою відділився і зробив напад на житло, звідки пригнав коров, биків і овець для прожитку.

Розбишаки рушили на полудне, обминаючи заселені місцевості, й опинились на Муравсьім шляху не дуже нижче від того місця, де потім побудовано город Ливни. Ледви що вони прийшли на Муравсьйий шлях і стали розкладатись табором, як побачили юрбу інних, що їхали шляхом: то були станичники, вислані з Рильська для проведення каравани через степ. Станичники, заглянувши кінних, а за ними стада, зразу думали, що то татари, та, приглянувшись, пізнали, що то русскі і по всім признаках злодійські люди. Станичним видалося, що у злодіїв стрільної зброї нема, а в них самих є, значить, вони зо злодіями дадуть собі раду, хоч би злодіїв було і більше. Станичники кинулись на них, але розбишаки хватили за свої рушниці, зложились і були готові до вистрілу саме тоді, коли станичники ще тільки бралися за рушниці. Станичники, побачивши множество рушниць, вимірених проти себе, звернулися назад і пішли геть.

— То плохе діло, коли ми дамо їм утекти — сказав Кудеяр. — Вони дадуть про нас вість і проти нас вишлють більше людей. На коні, братці, а в кого коні потомлені, кидай їх і сідай на молодих з табуна, скачи за ними.

Розбишаки стали зіскакувати зо своїх коней і хапати запасних з табуна, сідати на них; але непривчені коні носили їх боками. Станичники, побачивши це, думали, що їх не настигнуть, та обманулись: Кудеяр летів прямо на них, заохочуючи своїм прикладом удальців.

Станичники задержались і націлились.

— Битися, чи миритися? — кричав Кудеяр.

— Миритися, — сказав станичний голова, — адже ви хрещені люди, не татари.

— За чим ви тут? — спитав Кудеяр.

— Каравани пильнувати.

— А ви за чим? — спитав і собі голова.

— А ми — сказав Кудеяр — каравану розбивати.

Царя-мучителя посол їхатиме, то ми в нього касу візьмемо. Ми задумали царя-мучителя скинути за його кровопийство над християнами, а на престол російського царства посадити хочемо князя Володимира Андрієвича. Земські бояри за нами. Приставайте до нас. Нас багато. Хто тепер пристане і поможе нашому цареві сісти на престолі, ті в нього перші люди будуть. Наш цар не казв нікого силувати: хоете з нами йти — буде вам добре, а не хочете — суддя вам Бог!

— Щож? то добре діло, — вимовив хтось із станичників. Давноб пора. Що, братці, пристаемо, чи як?

— Та коли земські бояри за ними, то пристанемо, — сказав другий.

— Пристанемо, пристанемо, — понеслися голоси. Цар вельми лютий став! Другий буде милостивіший! А нас нагородить!

— Нагородить, нагородить! — говорив Кудеяр. — Я на його приказ зараз усім плату грішми роздам, а каравана наша буде. Наш цар нам її дарує.

— Добре, добре! — кричали станичники.

— Що ви, — собаки, — закричав голова, — в петлю вам захотілося, чи що! Ви їм, дурні, вірите. Вони все то скоїли самі. Князь Володимир Андрієвич ні духом ні слухом про те не відає, і вас, собак, повісити прикаже за те, що ви його царем робите! Ми знаємо одного царя, Івана Василієвича, нашого і його повелителя. Князь Володимир Андрієвич його раб і йому вірний.

— Правда, правда! — закричали другі станичники. — то злодійські штуки; не слухайте їх, братці, біда буде.

— Будьте вірні мучителеві. коли хочете, — сказав Кудеяр, — ми вас не силуємо, а хто хоче з нами стати за князя Володимира і за всю святоруську землю, той до нас переходи.

Сорок мужа перейшло до розбишак.

— Будьте ви прокляті, — кричав голова — труси, пси смердячі! зрадники! Бути вам усім на палі!

— Не ганьби, голово, — сказав Кудеяр — не хочеш русскій землі служити, — Бог тебе розсудить і осудить. Ми тебе не силуємо. Зложіть зброю, зсядьте з коней і йдіть собі, куди знаете.

— Щоб ми зброю свою складали? Що, ми зрадники, такі як ти? — сказав голова.

— Братці, стріляйте в них! — закричав Кудеяр.

Розбишаки вистрілили й убили пять людей. Станичники вистрілили й убили шістьох розбишак; куля скалічила вухо Кудеярові; кров полилась; розбишаки влютилися на станичників, бились і копіями, і шаблями, і рушницями... під Кудеяром убили коня, а станичник ударив його по ґолові так, що і він став непритомний. Розбишаки, що осталися позаду, пішли в бій, окружили станичників і всіх до одного перебили, але стратили досить своїх.

Кудеяр піднявся; до його рани приложили пороху з землею, обвязали полотенцем. Оглянувшись, він побачив звиш десятки убитих розбишак і стількиж ранених. Ті, що були ранені тяжко, просили собі смерти. Кудеяр казав перерізувати їм горла, щоб не мучились, а іншим велів позавязувати рани полотенцями.

По тій бійці Кудеяр заснув таким лицарським сном, що проснувсь аж на другий день. Йому полекшало, але біль голови довго мучив його після одержаного удару.

(Дальше буде).

Ощадний.

Пара наречених йде у великий дощ вулицею. Ольга каже: — Можеб ми зайшли до каварні? Це так приємно сісти у затишному кутку і дивитися, як краплі скапують по шибах.

Роман: — Той самий вид можеш мати у себе в хаті. Дома у твоєї мами навіть кава ліпша.

• З ДНЯ •

СКЛАДНА ЦИВІЛІЗАЦІЯ.

Нинішня цивілізація зо своїм високим рівнем життя і зо страшними смертоносними машинами робить враження чогось дуже сильного. Та водночас складність тої цивілізації, залежність одної галузи від другої, робить її слабою.

Ось недавній застій у вуглевім промислі яскраво доказує силу і слабість тої нашої цивілізації. Через те, що припинили працю 450 тисяч вуглекопів, цілий американський промисл станув перед загрозою цілковитого застою. Деякі галузі зупинили працю. Нечинними стали десятки менших прибережних кораблів. Обмежили рух підземні і звичайні нюйорські залізниці. Вони перестерігали, що коли в найближчих днях щось не станеться, то вони ще більше обмежать рух, а на деяких лініях цілком його припинять.

Внаслідок того робітники і працівники не змоглиб дістатись до праці. Фабрики припинилиб роботу. Все зупинилосяб.

ОДНА ГАЛУЗЬ МАЄ ТАКИЙ ВПЛИВ!

І це одна лише галузь промислу має такий величезний вплив на решту економічного життя та на цілу нашу цивілізацію. Інші галузі, а є їх десятки, мають також такий пішальний вплив. Згадатиб доплив харчів. Ми так привикли в містах знаходити рано під дверми фляшку з молоком, або інші потрібні харчеві продукти в найближчім склепі чи базарі, що забуваємо, звідки ті речі приходять. А вони таки звідкись приходять і не родяться у склепах, чи в хаті молочаря.

В Ню Йорку живе коло вісім міліонів людей. Денно на особу потрібно щонайменше три фунти харчів. Що дня привливає до самого Ню Йорку 24 міліони фунтів харчів. Якби один день ті харчі не прибули, місто голодувалоб. За кілька днів люди гинулиб з голоду.

ПЕРЕШКОДИ В ДОСТАВІ.

А в доставі тих харчів можна натрапити на багато перешкод: страйк робітників, перервання шляхів внаслідок повеней чи землетрусів і т. п. Та найбільші шкоди наробилиб війна, або революція. Вистарчилоб на кілька днів, найбільше на кілька тижнів, якесь місто цілковито відтяти від його запілля, спинити доплив харчів, доплив води, виріб електричної та газової енергії, а місто мусілоб би піддатись, інакше його населення без одного прямого стрілу вигинулоб.

Ми можемо тішитись, коли, наприклад, в нашому помешканні зникли огрівальні печі, а тепло доставляє нам центральне огрівання. Та, з другого боку, ми мусимо памятати, що через те ми стали тимбільше залежні від справности цілої системи. Бо вразі випадку, якби центральне огрівання перестало працювати, ми не змоглиб у хаті розкласти вогню, хочби із вирваних чужих штахет. Мусілиб терпіти холод зимових морозів. Те саме з усіми іншими уліпшеннями.

ДОБРІ ПРИКМЕТИ ПРИМІТИВНОЇ СИСТЕМИ.

Нескладна, примітивна система, попри всі свої злі сторони, має також деякі добрі. Вона не є така залежна від решти. Візьмім під увагу нашу старокраєву цивілізацію: люди там далеко менше залежні від цілости, від решти економічної системи. Вони самі виплекують зерно, самі його мелять та печуть хліб. Самі виробляють інші харчеві продукти, готові до споживання. Вони не залежать від електричних, чи газових центрів. Без вугля можуть цілком добре обійтися. В конечнім випадку вони навіть виробляють свою власну ношу. Обійдуться без світла. Найбільше клопоту завдасть їм брак соли. Та без того остаточно не загинуть.

ВОЄННИЙ НАПАД.

Серед таких обставин, колиб якась чужа мілітарна сила хотіла знищити одну частину нашого краю, то вона ще не спаралізувалаб та не виморилаб голодом іншої частини.

Найбільша небезпека грозилаб старому краєві від газових нападів. Та, беручи під увагу це, що трійливі гази всетаки коштовна річ, і засилати та заливати ними всі поля, долини, ліси та гори не зможе навіть найбагатша держава, тож можна вважати і цю небезпеку не конче смертельною.

До упадку Етіопії не мало причинилось це, що колись, за добрих часів, негус, хотячи цивілізувати трохи свій край, через середину побудував гостинець. Модерні моторизовані частини, тяжкі гармати, скорострілі, метачі бомб, а навіть повзи, на мягким, від дощу розкислім ґрунті не посунуться ні на крок. Вони тоді є таки безпомічні, як перевернена на хребет черепаха в часі відпливу моря.

ХОРВАТИ — ВЕЛИЧИНА, УКРАЇНЦІ — НІ!

Якою сліпою ненавистю дихають щораз впливовіші вшехполяки, свідчить ось хоч би передова стаття в їхньому центральному органі „Варш. Дзєннiку Народовім" з 17. 4. п. з. „За власні сили". Автор статті розміркоує внутрішню силу й суцільність держав, загрожених німецьким напором, спинюючись головно на Югославії, Румунії й Польщі:

„В Югославії далі неполагоджена справа взаємин сербів з хорватами. Вони обєдналися після великої війни, спираючись на мовній спільності і спільності політичних інтересів, але не зуміли тієї спільности угрунтувати на міцній основі. Донині існує спір між сербами й хорватами. Першою умовою сили Югославії є полагода того спору. Та держава, коли буде внутрішньо обєднана, не боятиметься зовнішніх небезпек.

„В Румунії є два внутрішні питання: велика скількість нац. меншин, передусім мадярів, і неуправильнена внутрішня ситуація. Якщо Румунія має переможно ставити чоло зовнішнім натискам, то мусить полагодити ті свої внутрішні справи.

„Польща має на своїй території непольські (словянські) народності, але вони належать до ряду таких, які ніколи держав не мали і ще довгий час не матимуть виглядів на те, щоб могли змагати до власних держав".

Яка бездонна ненависти, засліплення й нельогічности вшехпольських публіцистів! Румунії і Югославії радять полагодити справу їхніх нац. меншин, хоч вони там порівняльно невеликі, а про 40% нац. меншин у Польщі — мовчанка, зглядно повне злекковаження! Хорватське питання треба, на думку „Варш. Дзєн. Народ.", конечно полагодити, бо хорвати буцімто змагають до повної незалежности і мали свою велику державницьку традицію.. Таксамо румунські меншини...

Натомісць питань національних меншин у Польщі не треба розвязувати, навіть хочби з огляду на внутрішні інтереси держави й право нації до свобідного національного розвитку.

А не забуваймо, що вшехполяки — то рівночасно — архикатолики, „штандарові католики" в цілій державі!

СОВЄТСЬКА СПРАВЕДЛИВІСТЬ І ЧЕКІСТАМ НЕ ДО СМАКУ

В березневому числі „Совєтської справедливости" надруковано цікаве звідомлення з першого конгресу совєтських найвищих суддів, що їхня опінія не підлягає критиці, бо вибираються їх виключно з поміж заслужених чекістів. Найвищі судді ствердили на конґресі, що в совєтській юстиції не все гаразд. На доказ цього навели низку прикладів судових присудів, що в кожній іншій країні вважалисяб жахливими, а в країні Совєтів визнано лише небажаними, бо „вони дратують населення". Суддя з Смоленська оповідав, що в його районі поліція робить що неділі труси у селян, „щоб знати, що вони думають", і при одному такому трусі знайдено було у двацять-літньої дівчини 13 фунтів масла та 913 рублів. Дівчина довела, що гроші вона дістала в колхозі за винятково добру працю, а масло робить сама для власного вжитку. Суд постановив, що заощадження грошей і велике споживання масла „розвиває буржуазні інстинкти" й засудив колхозницю на конфіскату майна та десять років вязниці. Суддя з Харкова завважив, що в його районі поліція робить систематично труси по містах, і одного разу витрусила у двох робітників кілька пар цілком зужитих черевиків. Власники цього добра зізнали при допиті, що не викидали зужитих черевиків, бо боялися, що може прийти такий час, коли вони ще придадуться. Присуд: сконфіскування майна й пять років вязниці за „намагання підкопати довіря до совєтської держави". Київський суддя подав іще цікавіший випадок: колхозниця Маруся К., визнана „стахановкою", дістала за ретельну працю кілька відзнак, а коли довелося їй платити мясний податок, дала цілу телицю, хоч вага її значно перевищала означену. Такий учинок викликав захоплення дирекції, що в нагороду приділила завзятій колхозниці цілу штуку перкалю. Не маючи що робити з такою скількістю, Маруся відступила 15 метрів товаришці. Арештована „за спекуляцію", дістала присуд: конфіската майна й висилка на 5 років у Сибір. Але найцікавіший факт подав суддя з Саратова: Був у Саратові молодий інжинір Б., що чекав посади, щоб одружитися. Нарешті дістав посаду у Вольську, одружився й поїхав, але, подорожуючи, заїхав до батьків, що дали йому як весільний подарунок трохи картоплі й 5 кільограмів масла. Приїхавши на посаду без грошей, інжинір їв саму картоплю, а масло продав товаришам по дешевій ціні. За це призначено по пять років вязниці чоловікові й жінці, правда, без конфіскати майна, бо такого не мали. Найвищі судді вирішили подбати про зменшення таких випадків з огляду на те, що вони викликують невдоволення населення проти влади.

НОРВЕЗЬКА НАРОДНЯ МУЗИКА.

У пополудневій недільній програмі норвезького радія є постійна позиція народньої музики, виконуваної переважно на скрипках Гардангера. Ця авдиція приносить стару сільську музику та народні пісні, виконані без жадного акомпаніяменту. Багатство фолкльору, досі не списане, переказуване устно традицією з покоління у покоління. Ця музика вдохновила найвидатніші твори Ґріґа. Для викликання зацікавлення традиційною народньою музикою щорічно відбуваються у цілій державі конкурси, на яких ривалізують між собою місцеві музики.

БАКТЕРІЇ У ГРАДІ.

Бактеріольогічні розсліди кульочок граду виказали, що зо стерилізованих зерен граду на ріжних поживках в темп. 37 ступнів Ц. розвивалися кольонії хоробтворчих бактерій. Між ними розпізнали гнильні та кишкові бактерії, як ентерококи, стафільококи, стрептококи, пневмококи, бактерії дифтеру та ін. Усі ці мікроорганізми з одної сторони можуть вникати з водою глибоко в землю, — з другої пливуть з повітряними струями навіть на дуже значні висоти. Зате дослідники не знайшли в кульочках якихось таких бактерій, які не булиб відомі на землі.

КОЛИ НІХТО НЕ ПЛЕСКАВ БІЛЯ ҐІЛЬОТИНИ...

(Шарльота Корде — ентузіястка вільної батьківщини).

Ціла Франція святкуватиме цього року 150-ті роковини вибуху великої французької революції. Вже тепер французька преса присвячує цим роковинам багато уваги, вміщаючи ріжні статті й спогади про часи, коли Франція горіла вогнем ентузіязму й проголошувала свої „права людини".

Велика Французька Революція створила нову добу в історії европейської культури. Порвавши з перестарілим февдалізмом, відкрила нову добу демократії, що стала девізом для европейських народів впродовж цілого 19. століття. Велике досягнення французької революції це — визволення неупривілеєних верств суспільства зпід гнету панівної верстви і промощення їм шляху до матеріяльного й умового розвитку. Та жахливий терор і розлив крови, вкупі зо злиднями й матеріяльним занепадом, лишились важкою плямою, що її вже нічим не стерти з історії тієї доби.

Після приголомшуючих перемог і радісного упоєння прийшли роки вбивств, доносів і взаємних підозрінь окремих партійних проводирів і їх кліки. Революційний трибунал розглядав щоденно десятки справ „зрадників святого діла свободи" і спокійно видавав присуди смерти. Ґільотина діяла справно і швидко... Росли десятки, сотки, тисячі „ворогів республіки", що їх щоденно везли візком на майдан Грев під дикий глум і насміхи паризької юрби. І під ножем ґільотини падали голови тих, що здебільша самі ще недавно були не останніми спицями у возі революції. Як ствердила статистика, впродовж 13 місяців першої доби терору, тобто до 1793 р., виконано 1,220 присудів смерти, а в чергових сімох тижнях уже 1,376... Діяльність революційного трибуналу зростала зо швидкістю, з якою росли ціни на хліб і на інші продукти...

Але оплески, що ними вкривала юрба кожний присуд трибуналу, ставали щораз слабші й рідші. Присуди на здогадних „зрадників революції" не усували голоду ні злиднів, збільшали тільки непевність життя і маєтку...

Росла хвиля обурення паризького суспільства, розкочуючись широко по цілій Франції. Хто винен усім цим нещастям, що спали на Францію? Хто її доводить до такого жахливого розливу невинної крови й защо? Цеж він — Мара, що його придворна кліка зве „батьком батьківщини", він — предсідник революційного трибуналу — головний кат народу.

Глухим гулом нуртувала між людьми хвиля обурення. І в серці Шальоти Корде, молоденької дівчини з французької провінції Нормандії, вона вибухла постановою чину. Вона вірила в революцію, в її порівні гасла волі, рівности і братерства. Навіть до неї дійшли ці гасла у манастирську школу, а хтож у них не повірив би, ще й мавши 14 років!...

Та чотири роки революції перемінили її ентузіязм у болючу ненависть. Таж ті, що проголошували високі кличі, самі їх потоптали! Свою владу сперли на злочинах і нищенні народу. Цеж він — „батько батьківщини" — нищив батьківщину і її синів! Він спричинник усього зла, він — справжній зрадник революції. Не стане Марата — замовкне скрегіт ґільотини й настане нова доба.

З наївних думок родяться великі чини. Шарльота Корде була сильна своєю наївною вірою. І вбивши Марата в його хаті звичайним кухонним ножем (13. 7. 1793), відважно станула перед трибуналом. І відважно заявила про свою ненависть до Марата, до всіх Маратів, що нищать Францію. Вона вбила його на те, щоб інші боялись його наслідувати...

І зо своєю вірою поїхала Шарльота Корде на ґільотину. Їхала молода, гарна дівчина в білому одязі і в ганебному плащі „батько-вбивників", — убивниця „батька батьківщини". Але юрба мовчала. Ніхто не оплескував присуду трибуналу, мовчала вулична юрба, приглядаючись до екзекуції. І тиша, що залягла майдан Ґрев, упевнила востаннє Шарльоту Корде, що юрба зрозуміла її вчинок.

З великої французької революції лишився тільки спогад. Та зо сторінок цього спогаду виринає світла постать Шарльоти Корде, молодої ентузіястки, що віддала себе в жертву за рідну батьківщину. В нинішніх часах, коли геніяльний „батько народу" винищує тисячами „ворогів" і „зрадників", варто нагадати давню історію. Бо історія — вчителька життя. — („Новий Час"). **Н.**

М. Костишин.

РОЗСАДИТЬ!

Чому наша лиха доля
Хилить спину в власній хаті?
Чому жре її неволя?
Бо у нас землі багаті,
Як пшеничка колосиста,
Захвилює, зашумить,
Тай залізна руда чиста
Дає усім апетит.

Хижак руки простягає
На всі скарби, нафти, солі,
Забирає, не питає,
Що земляк наш у неволі
Карається, пружить мязи,
Потом кропить чужий лан,
Кат горлає, як з проказн
В нашій хаті: „Я тут пан!"

Бийте, ріжте і мордуйте!
Поневолені народи,
Ви багатства обрабуйте,
Що в землях є із природи,
Поки правда ще закута
Сном невинним тихо спить.
Як устане, скине пута,
Динамітом розсадить!

КОРОЛЬ БАВОВНИ

Підчас річного свята бавовни в місті Мемфісі, в стейті Тенесі, обрано „королем бавовни" Честера Ловренса, а Елисабету Фарнсворт як королеву бавовни. Свято має на цілі підчеркнути вагу цього рільничого продукту для південних стейтів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. О. Николая від. 106., відбудуться в неділю, 28. травня, в гали церковній, Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і членкинь точно явитися в годині 12. вполудне, а це тому,, бо ми отримали від У. Н. Союзу дивіденду для членів нашого відділу. Отрималисьмо 107 чеків і ті чеки будуть роздані кожному членові на тих зборах. Просимо кожного члена явитися і отримаете свій чек-дивіденду від У. Н. Союзу. Почтою тих чеків посилати нікому в листі не будемо. Тай щоби секретар відділовий не потребував членських чеків перетримувати в себе по кілька місяців, або носити до членів до хати. Прошу хто хотів би когось з родини вписати в члени У. Н. Союзу, повідоміть секретаря, а я сейчас вас з охотою обслужу. — **Н. Гуль,** предс.; В. Єдинак, кас.; Г. Дацьків, секр.

ЮНҐСТАВН, О. Мітинґ Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140., відбудеться в неділю, 21. мая, пів до першої, в У. Н. Домі, 525 Вест Райен Евеню. Проситься всіх членів прибути на мітинґ і вирівняти свої залеглі довги, бо братська каса не може за членів посилати їх вкладок до У. Н. Союзу. Як члени не заплатять своїх довгів, то будуть суспендовані. Також повідомляється, що чеки прийшли для членів за їх дивіденди від У. Н. Союзу. Вже тому повинен кожний член прийти на означений час. — Стефан Нановський, предс.; Михайло Когут, кас.; Іван Кравець, секр.

ЛОРЕЙН, О. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу від. 50. відбудуться дня 21. мая, в годині 1. пополудні, в гали 2545 Іст 33. стр. Проситься членів прийти на ті збори. — М. Шемчик, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Звичайні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83., відбудуться в неділю, 21. мая, в годині 1. пополудні, під ч. 847 Н. Френклин ул. Проситься членів прибути точно на означений час. Секретар буде урядувати від години 12. Кожний член одержить дивіденду від своєї поліси. Щоби чеки не лежали, проситься прийти. Є й інші важні справи до полагодження. Член, котрий не прибуде на ці збори, підлягає карі після статуту. — С. Чорномаз, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. Мітинґ Братства св. Івана Хрестителя, від. 277., відбудеться в неділю, 21. мая, в 2. годині пополудні, в гали Укр. Гор. Клюбу, 54 Wyllys улиця. Проситься членів прибути начас, бо будуть важні справи до полагодження. На тім мітингу буде присутній організатор на стейт Конектикут А. Маланчук. — М. Курдина, предс.; Н. Хорнат, кас.; П. Курко, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Жертви на село Жухів.

Отсі жертводавці поспішили на поміч рідному селу Жухів, пов. Ярослав, і зложили свої жертви: М. Кушлак $7; по $5: І. Шеґда, Т. Ухнят, М. Струс, І. Кушлак; по $2: І. Федірко, М. Наконечний; по $1: В. Ухнят, І. Шопа, М. Курко, О. Шеґда, В. Совтис, М. Шеґда, М. Сосновий, В. Кушлак, А. Наконечна, Параскевія Білокур, Марія Колотчак, М. Зінь, Настасія Чорнейко, Анна Дзівота, Ґаламаґа, В. Козел, М. Пеліх, П. Домберт, Настасія Гомель, Юстина Маліновська, Марія Совтис, Анна Кушлак, В. Кулька, М. Гайдучка, Наталія Шеґда, І. Кравчук, Катерина Кріль, Й. Вавру к, М. Сивуляк, М. Кашицький, А. Нагірний, П. Томашевський, У. На-к, М. Заньчук, П. Дубас, д-р Гарасим, Й. Ваврів, Т. Домік, М. Кріль, Марія Ґерей, Пашкевія Скорська, С. Крутій, Д. Остяк, Ю. Дацько, О. Федірко, І. Гришко, І. Ценкі, Анна Шалева, С. Товт, П. Труш, Ю. Піскор, Н. Солтанюк, Т. Дубік, С. Крайшик, С. Ялечко, С. Свободян, М. Кондира, А. Мельник; Т. Хетій 75 ц.; по 50 ц.: Катерина Туркіт, М. Коритко, І. Явний, О. Пилипець, А. Драбовський, Марія Кривак, Марія Козуб, Параскевія Ухнят, Марія Колотчак, М. Параніч, І. Тідор, Анна Мокрицька, П. Баражницький, Г. Муха, Розалія Мандзік, О. Цеберський, І. Хромчак, М. Ковтанюк, М. Ковтанюк, С. Фольф, Н. О., Й. Гайдамака, В. Шеґда; дрібними $2.80.

Іван Шеґда, секр.

БРУКЛИН, Н. Й.

Січовикам і матерям Карпатської України.

Заходом жіночого товариства С. У. А., від. 21-го в Бруклині, Н. Й., відіграно 23 квітня ц. р. в Українськім Домі під ч. 216 вул. Ґрейд в Бруклині старокраєве сільське весілля.

Весілля було уложене, приготоване й відігране самими жіночими силами. Гостей на те „весілля" прибуло так багато, що саля була переповнена.

Частину доходу з весілля призначено на поміч раненим січовикам з Карпатської України і матерям, котрі стратили мужів у боротьбі з ворогами за батьківщину, й остались безрадними з діточками. На ту ціль наше товариство призначило $75. До того пані Марія Сидорко доложила $5, разом $80 переслано через Обєднання на призначену ціль.

Анна Бодак.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Раненим січовикам Карпатської України.

Союз Українок ч. 29 ім. Ольги Кобилянської переслав через Обєднання $5 на ранених січовиків Карпатської України.

Антонина Яцишин.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На ранених січовиків К. У.

Центральний Комітет Національних Організацій міста Елізабет, Н. Дж., переслав через Обєднання $37 на ранених січовиків Карпатської України. Гроші ці прийшли зо збірки і з концерту в честь Тараса Шевченка.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На визвольну боротьбу.

Відділ ОДВУ 46 заколядував на повищу ціль $198. Колядувати ходили: О. Забитко, А. Крупяник, В. Ґула, М. Гнида, М. Гірняк, С. Ментус, В. Саган, М. Мандзяк, П. Жовнірчак, М. Кіт, Н. Гуцул, П. Пульмо, І. Івасюк, О. Гуміняк.

НЮ КЕСЛ, ПА.

З протестаційного віча.

Дня 16. квітня ц. р. відбулося протестаційне віче в церковній салі. На вічу о. Н. Урбанович виголосив реферат на тему: „Вороги української державности". В своїм докладі бесідник, переказавши траґедію Карпатської України, вказав на шлях, яким українці повинні йти до відродження Соборної України. На зазив бесідника зложено на визвольну боротьбу $7.60. Гроші вислано до ЦУ ОДВУ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертвам мадярського дикунства та дітям сиротам у Перемишлі.

В Світлий понеділок, 10 квітня, відбувся похорон бл. п. Олекси Луціва. По похороні зійшлися громадяни до салі при православній церкві на 14 вулиці і підчас перекуски деякі приявні забрали слово і просили зложити жертви для героїв Карпатської України та для дітей сиріт, що живуть у Перемишлі. Всі радо відгукнулись і зложили на цю ціль: Федір Луців, син небіжчика, замісць вінка $10; по $2: о. Л. Весоловський, О. Попик, К. Мартинюк, Т. Фольта; по $1: о. П. Білон, С. Фесолович, О. Роман, С. Паламар, О. Фольта, О. Кохановський, Е. Скоревич, І. Луців, А. Гаврин, П. Свинчак; М. Бойчук, Т. Стефанів, Марія Попик; по 50 ц.: І. Лантвіт, М. Кульчицький; по 25 ц.: А. Вукста, Т. Кохановський. Разом $32.50, які вислано через Обєднання.

Приявний.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Раненим січовикам.

Кулич Анна і Мацях Марія збирали на поміч для ранених січовиків і на визвольну боротьбу. Збирано в імені 75 від. ОДВУ. Зложили по $5: М. Мацях, Л. Кулич, П. Левицький; по $2: Агафія Ситка, П. Чопик, В. Челак; по $1: Марія Челак, Катерина Стельмах, М. Салюк, В. Семусь, А. Світлик, П. Світницький, Ксеня Барна, Т. Барна, Анна Болутянська, Н. Бурак, В. Звізда, С. Запотічний, Т. Заканнич, Й. Жарський, Текля Журавецька, О. Кухар, О. Колісник, С. Кіт, С. Кіцай, Г. Коваль, М. Кавочка, В. Костів, О. Кухар, Марія Трусевич, Анна Тесаровська, Катерина Микитка, Анна Мандат, Ю. Довгополий, Розалія Дорош, Ева Хомінська, Евдокія Хитрин, І. Хвалик, І. Грабар, Д. Горбач, Д. Феленчак, Ю. Новак; Г. Шемлій 60 ц.; по 50 ц.: М. Радишевський, Я. Осміловський, М. Жуковський, Д. Кіцай, М. Ґресько, А. Бусько, Анна Нестор, А. Тенюх, Катерина Фриц; М. Атаманюк 30 ц., а С. Кузів, Марія Грабар, Дж. Пулюджe по 25 ц. Зібрано разом $63.15.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

З коляди на визвольну боротьбу.

Колядував відділ ч. 46 ОДВУ. Жертвували: Іван Ларсон $7; Федасюк $6; по $5: Укр. Нар. Дім, А. Партика, М. Гринишин; по $3: П. Жовнірчак, І. Кріль, М. Гуцул; по $2: Я. Павчак, І. Кіт, І. Демцьо, В. Вітошинський, І. Сняданко, А. Максимюк, М. Гуменяк, М. Гірняк, І. Когут, М. Урбан, І. Осідач, І. Тарандій, В. Савчин, І. Ковальчук, О. Стефанів, В. Темчук, Д. Кушіль, С. Бруднпй, Ю. Кріль, М. Бартович, Г. Марко, М. Саламан, Т. Мітьо, М. Ковальчук, О. Ціхолаз, О. Сіменович, О. Олесько, М. Мандзяк, Е. Ковалик, Чуйко, К. Пирович, М. Дирбас, Ф. Гачек, І. Гулядик; по $1: Т. Максимець, К. Кукурудза, О. Нашинак, П. Губатий, І. Дибуляк, Д. Ґіньлорський, Г. Горинь, А. Ревак, І. Івасюк, Бомба, А. Ковалик, Наконечна, В. Соломон, І. Куропась, М. Облучинський, І. Барлаховський, К. Щербата, С. Чорний, Б. Новак, М. Тарандій, Г. Нашинак, В. Сернюк, В. Була, І. Віщук, В. Рамак, А. Крупянник, К. Яремцьо, В. Демко, В. Федор, А. Фоца, Г. Гаврилюк, О. Желіско, М. Столярчук, О. Пейда, Г. Олесько, В. Саган, В. Шимирдяк, В. Подоляк, Т. Пелех, Д. Мельник, С. Троць, Д. Гарасим, М. Блідий, С. Нарчак, С. Троць, Я. Ваверчук, І. Меґас, С. Кобиляк, А. Циган, М. Худик, Г. Гарасим, І. Герняк, А. Ґежовський, П. Мельник, Г. Козак, Н. Куцик, А. Кріимка, А. Бабак, М. Козак, А. Петрак, І. Радик, М. Демцьо, Г. Ґрабась, І. Романик, І. Ґалун, Д. Дмитраш, М. Подоляк, С. Гнатів, С. Ковалисько, І. Сохна, В. Малик, І. Чорній, О. Ґула, С. Семерак, Т. Костик, І. Чайка, О. Сасько, Г. Невринський, М. Гладкий, С. Андрушко, П. Степушин, П. Кузьма, С. Шумовський, В. Щербатий; С. Ментус $1.50; В. Ярмола $1.25; по 50 ц.: П. Гірнявський, В. Филипів, М. Троць, А. Малюта, Шісовський, В. Ґіглюк, Д. Віщук; по 25 ц.: М. Франкович, З. Солтис, Ничипор. Всіх грошей заколядовано $198.

ЩО СТАЛОСЯ З ТРОЯНОВСЬКИМ.

Трояновський, перший большевицький амбасадор в Америці, поїхав до Росії й вже більше не вернеться до Америки. Його місце заняв Константин Уманський.

ЧУЖИНЦІ НА СЛУЖБІ АМЕРИКАНСЬКОГО УРЯДУ

На підставі недавно тому ухваленого в конґресі Злучених Держав закону забороняється чужинцям бути на службі американського уряду. Зроблено це в той спосіб, що, ухвалюючи буджет на 1939 рік, конґрес заборонив виплачувати негромадянам платню з державної каси, виключаючи теж і тих чужинців, які вже мають перші громадянські папери, але ще не вспіли дістати повних паперів.

У звязку з цею справою в сенаті Злучених Держав принято резолюцію, щоб усі державні американські бюра, департаменти і представництва тут і за кордоном представили американському урядові список тих чужинців, які працюють для американського уряду і дістають з державної каси платні.

Дотепер такий список представили вже десять федеральних департаментів та пятьдесять два бюра і місії. З того показується, що на державній службі в Америці є дуже мале число чужинців. Зате одначе поважне число чужинців працює для американського уряду в чужих краях. Між ними є і звичайні, прості робітники і високо кваліфіковані спеціялісти, особливо мовознавці, яких тяжко знайти в Америці. Але і тоді, якби навіть їх було можна тут дістати, то не виплатилосяб їх наймати до праці, бо на місцях такі люди і за дешевшу платню роблять і місцеві відносини краще знають.

З представленого урядові списку виходить, що найбільше чужинців працює в міністерстві заграничних справ. Ця державна установа дає працю 2,100 людям, які не мають американського громадянства. Це переважно місцеві люди, які обслугують американські представництва за границею, а саме господарі, післанці, канцеляристи і перекладачі. Американський уряд наймає їх до праці за таку саму платню, яку дістають всі інші робітники в данім краю. Якщо дивитися на цю справу з економічної сторони, то, наймаючи до праці в закордонних представництвах місцевих людей, американський уряд щадить гроші.

Крім звичайних робітників, які виконують фізичну працю в американських амбасадах і консулятах, Америка наймає в ріжних краях місцевих знавців господарства, торговлі, фінансів, тощо. Такі люди є необхідні для американського уряду і їх не потраплять заступити американські громадяни. Департамент краєвої і заграничної торговлі доводить, що в трицять двох представництвах за кордоном, що збирають потрібні для американського уряду інформації, працює 140 кваліфікованих спеціялістів. Вони не будуть відправлені з роботи на основі принятого в коґресі закону тому, що „ці люди вдоволяючо виконують свою роботу, яка вимагає докладного знання місцевих відносин, торговлі і точного знання одної, або двох чужих мов". У таких випадках треба робити винятки, бо тут не громадянство грає ролю, але здібність виконати потрібну для держави роботу.

Міністерство скарбу заявляє, що там також працює поважне число людей, які не мають американського громадянства. Вони переважно працюють у митних бюрах, прикордонній сторожі і в департаменті здоровля. Між ними є і звичайні, прості робітники, филипинці і кваліфіковані знавці. На підставі конґресової ухвали вони, пробувши на державній службі три роки, хоч належать до так званої жовтої раси, можуть дістати американське громадянство.

Є ще такі державні роботи, до яких тяжко знайти американського робітника-громадянина. Наприклад, департамент здоровля має на службі більш як тузин чужинців, які працюють у кварантані і лічниці в Гонолюлю. Це така робота, яку мало хто хоче виконувати. Але вона, всеодно, мусить бути зроблена. В такім випадку до неї уряд наймає чужинців.

Міністерства внутрішніх справ і рільництва заявили, що в їх установах працює всього 79 чужинецьких спеціялістів. А міністерство почти каже, що між тисячами державних робітників на почті нема ні одного чужинця.

ФЛІС.

МАТИ

У Рідним Краю, там придорозі
Росте червона калина.
Там все виходить ранком раненьким
Бідна Матуся єдина.
Під тов калинов мати прощала
Сина і доню в дорогу,
Богу молилась, щоби вернулись
Скоро, скоренько додому.
Втоптала стежку босими ногами.
Топтала вечір і раненько.
Чи не повіє вітер буйнесенький
Та розвеселить серденько.
Минають літа, а бідна мати
І вісточки не чує.
Забули діти маму, стареньку —
Її серденько віщує.

Катерина Протасевич.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

САВТПОРТ, КОНН. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 84., відбудуться в пятницю, 19. мая, в годині 8. ввечір. Проситься прийти начас, бо є багато справ до полагодження. — М. Ґудзік, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372., відбудуться в пятницю, 19. травня, в годині 8. ввечір. Просимо всіх членкиць і членів прийти на збори, бо прийшли чеки від У. Н. Союзу за дивіденду. Кожний отримає чека на зборах. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350., відбудуться 21. травня, в годині 5. пополудні; в церковній гали на Ґрінвич Ев. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів, щоби прийшли на збори, бо є важні справи до полагодження. Подається до відома, що головний уряд У. Н. Союзу призначив членам дивіденду. Будемо на зборах давати чеки. Рівнож пригадується членам, що всі відділи У. Н. Союзу стейту Кон. влаштовують Союзовий День в неділю, 11. червня, в Ню Гейвен, Кон. Комітет Союзового Дня прислав 60 вступних тикетів. Обовязком кожного члена взяти тикет; багато не коштує, тільки 25 ц. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівняли свої довги. Хто бажав би стати членом У. Н. Союзу, або вписати свої діти, нехай зголоситься на збори. — Василь Карий, предс.; Василь Блащук, кас.; Ілько Михайлищин, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 97., відбудуться 21. мая, в 2. год., в галі церковній, 47 Ґовп Ев. Проситься членів прийти і відібрати свої чеки, котрі прислав У. Н. Союз як дивіденди для членів. — П. Мікула, предс.; М. Табачук, секр-кас.

— Чую, що ти маєш нову посаду.
— Так, виступаю в цирку.
— А щож ти там робиш?
— Виступаю як голодомор.
— А багато тобі платять?
— Грішми ні, але дістаю цілоденне утримання.

МОРСЬКИЙ ВЕЛИКАН.

Шведський інжинір будови кораблів, Івер Гульт, обчислив засадничі частини панцирника, поємности 45,000 тон. Як відомо, сьогодні, після серії кораблів поємности 26,000 тон (Франція, Німеччина) і 35,000 тон (Італія, Німеччина), почалися будови великанських кораблів поємности 40,000, а то й 45,000 тон. Отже у цьому великані призначено 10,000 тон поємности на паливо, 1,000 тон на воду, 7,000 на маґазини харчів і т. д.

Найновіший модель зарисовується ось такими числами поємности: кадовб корабля — 15,800 тон, опанцирення — 18,900 тон, вежі головної артилерії — 6,800 тон, гармати — 6,700 тон, отже разом 48,000 тон поємности.

Одночасно слід згадати, що кошт будови отакого великана в англійських сточнях коштуватиме 300—325 міліонів зл.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Мистецтво.

Один із учнів славного різьбаря питається:

— Маестро, скажіть мені, як ви творите архитвір?

— О, дуже просто, беру брилу мармуру і відкидаю з неї всі непотрібні кусні.

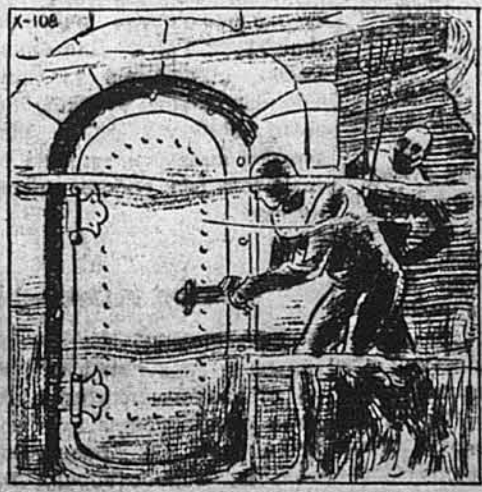
ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО. (108)

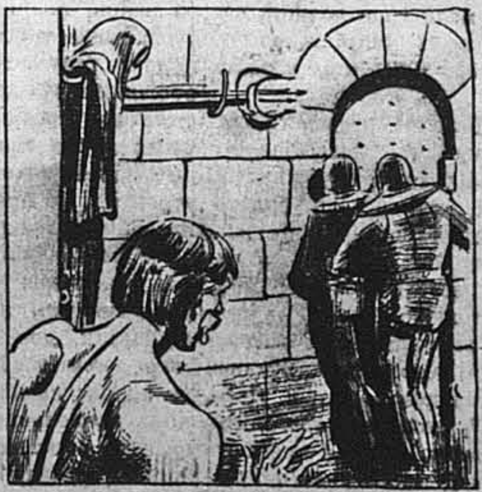
Коли Тарзан і Геркуф підійшли до підводної святині Брульора, Тарзан завважив недалеко від себе якісь тіні. Напружуючи зір, він завважив, що це гурт птомів. Та він скорше завважив їх, ніж вони його. Поспішно потягаючи Геркуфа за собою, Тарзан з Геркуфом заховалися за обеліск святині. Гурт птомів пройшов попри них, не завваживши їх.

За хвилю Тарзан висунувсь ізза обеліска і почав розглядатись довкруги. Та втім він знову завважив кількох птомів. Знов треба було ховатись. Вкінці Тарзан рішив ждати ночі. Він правильно підозрівав, що птоми блукають по озері тому, щоб знайти їх, утікачів. У ночі Тарзан з Геркуфом мали кращу нагоду виконати той плян, який задумали.

По двох годинах вичікування почало смеркатись. Коли добре стемніло, Тарзан з Геркуфом почали вилазити з укриття. Світла в святині в міжчасі почали одно по другім вигасати. Лиш деякі залишилися слабі світла, як дороговкази. Тарзан і Геркуф підійшли до дверей святині. Їх серця сильно товклись. Від їх успіху залежало не лише їх власне життя, але й інших.

Зрозуміло, що успіх їх залежав від того, чи вдасться їм просунутися крізь кімнати з птомами і сторожами, не розбудивши ні одного з них. Передсінок вони пройшли щасливо. Тепер вони закрадались до престольної кімнати. Їм це майже вдалось. Та біля дверей до престольної кімнати їх завважив один птом, що проснувся і вибалушив на них очі.